

POSTANOWIENIE

Dnia 10 czerwca 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z powództwa K. K.

przeciwko S. [...] Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w P.

o premię,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 10 czerwca 2013 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w L.

z dnia 15 listopada 2012 r., sygn. akt V Pa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 15 listopada 2012 r. Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w L. – w sprawie z powództwa K. K. przeciwko S. [...] Spółce z o.o. w P. o premię – na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację powoda od wyroku Sądu Rejonowego – Sądu Pracy w L. z dnia 25 lipca 2012 r., oddalającego powództwo.

Powyższy wyrok Sądu Okręgowego powód zaskarżył w całości skargą kasacyjną. Skargę oparto na obydwu podstawach określonych w art. 398³ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na przyczyny przyjęcia skargi do rozpoznania określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c.

Istotne zagadnienie prawne sprawy (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), w ocenie skarżącego, zawarte jest w pytaniu: „czy możliwe i uzasadnione jest prawo pracodawcy do pozbawienia pracownika prawa do części wynagrodzenia (tu: prowizyjnego) w sytuacji, gdy zasady jego wypłaty są ustalone i doprecyzowane w umowie o pracę, warunki jego wypłacenia spełnione, a w momencie zawierania umowy o pracę, a i nigdy potem, pracownik nie był poinformowany o ewentualnych, znanych pracodawcy, wyłączeniach z podstawy ustalania prowizji, a wprowadzenie takich wyłączeń w trakcie trwania stosunku pracy wymaga wypowiedzenia zmieniającego”. Ponadto występuje potrzeba „eliminacji rozbieżności w orzecznictwie sądowym: powołane przez powoda w toku dotychczasowego postępowania orzeczenia Sądu Najwyższego wskazują, że Sąd ten uznaje, że jeśli strony stosunku pracy uzgodniły w umowie o pracę przesłanki nabycia prawa do konkretnego składnika wynagrodzenia, to spełnienie tych przesłanek uzasadnia roszczenie pracownika o jego wypłatę, czego przykładem są orzeczenia, tj. wyrok SN z dnia 21 września 2006 r., II PK 13/06, OSNP 2007/17-18/254, (Lex nr 303863), wyrok SN z dnia 24.07.2006 r., I PK 253/05, OSNP 2007/15-16/213, Lex nr 287531, wyrok SN z dnia 09.04.1991 r., I PRN3/91, OSP 1992/4/88, Lex nr 13622. Tymczasem w przedmiotowej sprawie Sąd II instancji dokonując wykładni zamiaru stron co do zasad wypłacania prowizji, uznał, że nie było potrzeby dokonywania wypowiedzenia zmieniającego, albowiem spór nie dotyczy zmiany zasad wynagradzania, a jedynie interpretacji podstawy obliczania prowizji”.

Oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) uzasadniono tym, że „Sąd II instancji naruszył art. 65 § 2 k.c. w związku z art. 300 k.p., poprzez bezpodstawne ustalenie innego, niż to określono w umowie o pracę, zamiaru stron w zakresie podstaw naliczania wynagrodzenia prowizyjnego, i oczywiście niesłuszne przyjęcie, że dopuszczalna jest zmiana podstawy obliczania wynagrodzenia prowizyjnego w trakcie trwania stosunku pracy bez wypowiedzenia zmieniającego, przez co zaakceptował dokonane przez pozwanego naruszenie praw powoda w zakresie wynagrodzenia i jego zmiany, bezpodstawnie pozbawiając go prowizji, której zasady wypłaty zostały ustalone w umowie o pracę”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna powoda nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), „rozbieżność w orzecznictwie sądowym” (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) oraz że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżący wykazał istnienie przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c.

W świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego dotyczącego przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne polega na sformułowaniu samego zagadnienia wraz ze wskazaniem przepisu prawa, na tle którego to zagadnienie występuje oraz wskazaniu argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, w tym także na sformułowaniu własnego stanowiska przez skarżącego. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, LEX nr 1102817). Analogicznie należy traktować wymogi konstrukcyjne samego zagadnienia prawnego, formułowanego w ramach przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., oraz jego związek ze sprawą i skargą

kasacyjną, która miałaby zostać rozpoznana przez Sąd Najwyższy. Zagadnienie prawne powinno: 1) być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571); 2) być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z dnia 22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033 i z dnia 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179); 3) pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, LEX nr 864002; z dnia 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, LEX nr 560504) i 4) dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (poważne) wątpliwości. Istotność zagadnienia prawnego konkretyzuje się zaś w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa i praktyki sądowej. Wymóg ten jest uzasadniony publicznymi celami rozpoznania przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 października 2007 r., V CSK 356/07, LEX nr 621243). Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 2010 r., II UK 363/09, LEX nr 577467, z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468).

Z powyższego wynika, że skarżący, motywując wniosek w wyżej przedstawiony sposób, nie przedstawił w istocie zagadnienia prawnego sprawy w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., które miałoby świadczyć o potrzebie przyjęcia jego skargi do merytorycznego rozpoznania. Przede wszystkim zasadnicza wadliwość przedstawionej kwestii polega na braku powiązania jej z konkretnym przepisem prawa. Zamiast tego autorka rozpatrywanej skargi kasacyjnej ogranicza się tylko do postawienia ogólnikowego pytania, oderwanego od podstawy faktycznej zaskarżonego rozpatrywaną skargą kasacyjną wyroku

Sądu drugiej instancji, wiążącej Sąd Najwyższy stosownie do przepisu art. 398¹³ § 2 k.p.c. W takim ujęciu uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania razi jego ogólnikowość, brak odpowiedniej jurydycznej argumentacji, ale przede wszystkim – jak to wyżej wskazano – brak powiązania przedstawionej przez autorkę skargi kwestii z konkretnym przepisem prawa. Trzeba podkreślić, że rzeczą Sądu Najwyższego przy ocenie, czy skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania, nie jest doszukiwanie się w uzasadnieniu podstaw skargi jurydycznej argumentacji mającej wykazać istnienie potrzeby wykładni przepisów prawa. Przedstawienie takiej argumentacji w uzasadnieniu podstaw skargi służy bowiem jedynie wykazaniu zarzucanego naruszenia prawa materialnego lub procesowego, a nie uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Zgodnie z dotychczasowym orzecnictwem Sądu Najwyższego powód – opierając wniosek o przyjęcie jego skargi do rozpoznania na przyczynie przyjęcia skargi określonej w przepisie art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. – powinien określić, które przepisy wymagają wykładni, ale także wskazać, na czym polegają poważne wątpliwości związane ze stosowaniem tych przepisów wraz z podaniem doktrynalnego lub orzeczniczego źródła tych wątpliwości (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, Biuletyn SN 2002 nr 7, s. 10). Konieczne jest opisanie tych wątpliwości, wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 3 listopada 2003 r., II UK 184/03, z dnia 22 czerwca 2004 r., III UK 103/04, czy też z dnia 17 grudnia 2007 r., I PK 233/07 – OSNP 2009/3-4/43). Jeżeli zaś skarżący powołuje się na rozbieżności w orzecnictwie sądowym, to zobowiązany jest przytoczyć te rozbieżne orzeczenia Sądów, przy czym musi wykazać, że występująca w nich rozbieżność ma swoje źródło w różnej wykładni przepisu albo wykazać, że wykładnia dokonana przez Sąd drugiej instancji sprzeczna jest z jednolitym stanowiskiem doktryny lub orzecnictwa Sądu Najwyższego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2008 r., II CSK 21/08 - LEX nr 794605). Ponadto, ze względu na publiczne cele jakie ma do spełnienia rozpoznanie przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej, skarżący powinien także wykazać celowość dokonania wykładni przepisu przez Sąd Najwyższy ze względu

na potrzeby praktyki sądowej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 19 października 2012 r., III SK 15/12 – LEX nr 1228636 oraz z dnia 19 października 2012 r., III SK 13/12 - LEX nr 1228618).

Autorka rozpatrywanej skargi kasacyjnej poza tylko „zasygnalizowaniem” potrzeby „eliminacji rozbieżności w orzecznictwie sądowym” i powołaniem wskazanych orzeczeń Sądu Najwyższego, nie wyjaśniła kwestii, które mogłyby świadczyć o sugerowanych „rozbieżnościach w orzecznictwie sądowym”. Razi w takim ujęciu uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jego ogólnikowość; brak odpowiedniej juretrycznej argumentacji – uwzględniającej podstawy zaskarżonego rozpatrywaną skargą kasacyjną wyroku Sądu drugiej instancji.

Wykazanie podnoszonej w skardze oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) – jako przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania – wymagałoby przedstawienia tego, w czym wyraża się „oczywista zasadność” skargi oraz argumentacji wykazującej, że rzeczywiście skarga jest oczywiście uzasadniona. Chodzi tu o wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08 – LEX nr 494134; z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08 – LEX nr 490364). W niniejszej sprawie stan taki nie występuje. Autorka skargi kasacyjnej – w swoim twierdzeniu o „oczywistej zasadności” skargi kasacyjnej pomija ustalenia faktyczne zaskarżonego wyroku Sądu drugiej instancji; między innymi to, że powód nie kwestionował przyjętego u pozwanego pracodawcy sposobu obliczania prowizji oraz, że zaakceptował decyzję pracodawcy o wyłączeniu określonych inwestycji z rozliczenia z powodem i wypłaty z tego tytułu prowizji; powód nie brał udziału w pozyskaniu – objętych roszczeniem o prowizję – kontrahentów. Przedstawione ustalenia faktyczne stanowiły w sprawie punkt odniesienia do zastosowania przepisu art. 65 § 2 k.c. w związku z art. 300 k.p. i przyjęcia bezpodstawności roszczenia powoda.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c.